స్కెచ్

ఇంటాయన X ఐదు

ఇంతకీ యిది కథో, జీవిత చరిత్రో, లేక వుత్త చత్తవ్యాసమో తెలీక యిల్లా నామకరణం చేశాను. ఇంటాయననగానే, నేనో స్త్రీననీ ఆయన నాభర్తనీ మాత్రం నిర్ణయించక కండి. స్వతంత్ర భారతంలో నేనొక మొగాణ్ణి. నాకొక భార్యకూడావుంది. నేనో కొంపలో వుంటున్నాను. దాని ఆసామీ, 'యజమాని' — 'లాండ్ లార్డ్' ఇంటాయన.

నేనీ పాతికేళ్ళల్లో ఐదు కొంపల్లో వున్నాను. కాబట్టి, ఐదుగురు ఇంటాయన్లు గలవాణ్ణి- ఏదో, పిల్లలు గలవాణ్ణన్నట్లు! ఈమధ్య వో విషయం ఆరాతీశాను. ఈ ఐదుగురు యజమాన్లు, అన్నదమ్ములేనట, ఏంచెయ్యను? 'ఇంటాయన X ఐదు' అవక తప్పింది కాదు.

ఇంటాయన సన్నిధానంలో, సర్వస్వతంత్రాలకీ తిలోదకాలొదిలి, బైరాగుల్లై కడగండ్ల పాలవుతున్న దౌర్భాగ్యపు కాపరాలకున్న వాళ్ళతో ఏకీభవించి, సానుభూతి ప్రకటించి ఇంటాయన్లపై కత్తికట్టి, దెబ్బలు తీస్తూ పత్రికలకి, వ్రాసి వాళ్ళని నిర్మూలం చెయ్యడానికి వొక విప్లవం, వొక రాజకీయోద్యమం లేవదీయ సంకల్పించిన ధీరోదాత్తుణ్ణనుకుంటే మీరు పొరబడుతున్నారు. X గుర్తు, ఇంటి యజమాని పీక కత్తిరించే 'కత్తిరి" నిగూఢ ట్రేడ్ మార్క్ వుద్యమ 'చిహ్నం' అనుకోవద్దు. నాకట్లాంటి అనాగరికమైన,ప్రాచీన కొండమనుషుల భావాలులేవు. నేను ఆధునికుణ్ణి. అంటే స్వార్థపరుణ్ని. నా సమస్య వేరు.

ఐదుగురి ఇంటాయన్ల విషయం క్లుప్తంగా చెప్పివేస్తే, నాస్వార్థపరత్వం ఎట్లాంటిదో మీకే తెలుస్తుంది. మొదటాయన పేరు వంచేంద్రియం. ఆయన్ని నేనెప్పుడూ చూళ్ళేదు. అసలాయన్నిచూసినవాళ్ని

కూడా నేచూళ్ళేదు. ఆయన ఏదేశంలో వుంటాడో కూడా చాలా మందికి తెలీదు. నిజంగా ఆయన బ్రతికే వున్నాడంటే నమ్మడానికి కాస్త సందేహిస్తాను. మరి అద్దె ఎవరికివ్వను?

"ఈ గృహం నాది; నేనే యింటాయన్ని, అద్దినాకియ్యి." అని ఆంధ్రదేశంలో వొక్కరూ నాతో అన్లేదు. నాకు సిగ్గేసింది. అద్దెతే కుండా, ఎట్లావుండను? "నిచుడా—సిగ్గులేదూ? పో వెళ్లు. దేవుడు కోసం తీర్థయాత్రలు చేస్తావు; ముక్తికోసం ఆసనాలేస్తావు; మోక్షం కోసం జపం చేస్తావు. ఇంటాయన్ని కనుక్కోలేవు? పో — ఖాళీ చెయ్యి. అద్దెపుచ్చుకునే మహానుభావుణ్ని వెదుక్కో—" అంది, అంతరాత్మ. తక్షణం ఖాళీచేశాను, ఐదేళ్ళ తర్వాత.

రెండో ఆయన పేరు పంచప్రాణం. నేనంటే ఆయనికి పంచ ప్రాణాలూను. ఆయనది పెద్దయిల్లు. అసలు యిళ్ళల్లో 'పెద్ద'ంటూ లేవంటే నేచెప్పలేను. ఇంటి వైశాల్యం కుటుంబ విస్తీర్ణతని బట్టి వుంటుందని ఒక ఇటలీవాస్తుశాస్త్రకారు డన్నాడు. సంత జనంగల కుటుంబానికి గవర్నర్‌గారి భవనం ఇరుకే. మేము లింగులింగు మంటూ యిద్దరం. అందులోనూ మా ఆవిడ మంచం బద్దీఅంత మనిషి. పెద్దహాల్లో కుర్చీలో కూచుంటే కనబడదని మూల గదిలో చాపేసి 'కూకుంటుంది'. ఆ యింటికి అన్ని హంగులూ వున్నవి.

ఆ యింట్లో మా ఆవిడెక్కడుంటుందో ఎవరేనాచెప్పగలిగితే సగంవాటా అద్దికిస్తాను ఇంతకీ ఇంటాయనకీ నాకూ పేచీ, సగం వాటా అద్దెకివ్వడంలో వొచ్చింది. ఇల్లు అంతే అనుకోండి. దాన్నినాలు గెట్టి గుణించండి. ఎందుకంటే అది నాలుగంతస్థుల మేడ. "ఇంతిల్లు నాకెందు కయ్యా, కింద వాటాలో మేముంటాం. మిగతాది ఎవరికేనా, మీయిష్టంవొచ్చిన వాళ్ళకి- ఇన్సూరెన్సు ఏజంట్లకి తప్ప—. యివ్వండి." అని ప్రాధేయ పడ్డాను. బ్రతిమిలాడాను. మాపై అధికారి చేత వ్రాయించాను. ప్రధానమంత్రి అంతరంగిక సెక్రటరీచేత చెప్పించాను. రెంట్ కంట్రోలర్‌తో ఫిర్యాదు చేశాను. లౌన్‌ప్లా

నింగ్ కమిటీకి వ్రాశాను. ఎసెంబ్లీలో బిల్లు ప్రతిపాదించమని మెంబర్లని కోరాను. ఇన్ని చేసినా, మా పంచప్రాణంగారు వినలేదు.

"నువ్వంటే నాకిష్టం. హాయిగా అనుభవించు. వాళ్ళకీ వీళ్ళకీ యివ్వడం నాకిష్టం లేదు. వాళ్ళకి ఇళ్ళల్లో కాపరం ఎల్లా వుండాలో చేతకాదు. నువ్వు గొప్ప కాపరం గాడివి."

అంటూ నవ్వేసి వెళ్లిపోయాడు. ఏంచెయ్యాను? మాఆవిడ వొక సలహా యిచ్చింది. "మూడు వాటాలూ ముగ్గురికి అద్దెలకి మనమే యిచ్చి ఆడబ్బు వసూలు చేసుకుని హాయిగా ఆనందిద్దాం. అదే మార్గం." అంది.

బుద్ధి గడ్డితిని, ఆ సలహా అంగీకరించి, ముగ్గురు వాటాదార్ల కోసం దేశం గాలించడం సాగించాను. చిత్రం, వొక్కడూ రాలేదు. "అద్దెలేకుండా వొచ్చి కాపరం వుండాల్సిందోహో" అని టముకు వేయించాను. జనం రాలేదు. ఇదేదో కుట్ర అనుకున్నారుట.

"నువ్వు ఇంటి యజమానివా?" అని అడిగారు జనం.

"కాను."

"మరి అద్దికిచ్చేందుకు నువ్వెవడవు?"

కాబట్టి, పంచప్రాణం గారే శరణ్యాం. ఆఖరికి వొళ్లుమండి, మిగతా యిల్లు మరొకళ్లకి అద్దెకివ్వకపోతే, యిల్లుఖాళీ చెయ్యాల్సి వొస్తుందని బెదిరించాను, తతక్షణం ఖాళీచేశాను—ఐదేళ్ళకి.

నామూడో ఇంటిజమాని పేరు పంచమహాపాతకం. ఆయన చేసిన అపచారం ఏమీలేదు. ఆయనింట్లోనే కాపురం వున్నాను. అదిబాగా పాతిల్లు. హిందూదేశ చరిత్ర జాగ్రత్తగా, వొళ్లుదగ్గరెట్టుగుని చదివిన వాణ్ణికాను; అంచేత అ యిల్లు యేకాలం నాటిదో నేను నిర్ణయించలేను. ఇక్ష్వాకుల నాటిదా? ఏమో ! రాములవారు సీతాదేవి అరణ్యవాసం చేసిననాటిధనడానికి తార్కాణం వుంది,

అంజనేయులు, లేక అతని అనుచరులు, ఆ యింట్లోనో, లేక ఆయిల్లు వున్న స్థలంలోనో, అవొక్క పుట్టినా మకాం చేసివుండాలి. ఎంచేత నంటారా?

మా యింటిమీద వో డజను కోతులబృందం విడిది చేస్తాయి. దేశంలోవున్న కీటకజాలం మచ్చుకొకటి చొప్పున చూరుని అంటి పెట్టుకొని వుంటుంది. సృష్టికి పూర్వం, జీవకణువులోంచి ప్రథమ ప్రాణి వుద్భవించి, వివిధ రూపాలుగా పరిణామం చెంది, తుదకు మానవుడుగా అవడం వరకూ జరిగే ప్రాణుల జీవిత నాటకంలోని మధుర ఘట్టాలన్నీ మావొక్క వంటింట్లోనే తిలకించవచ్చు. ప్రకృతికి 'కళా' ప్రాతిపదికన్నట్లే, ఆ ప్రాచీన, ప్రాకృతిక వైభవానికి మా ఆవిడ ప్రదర్శించిన శిల్ప నైపుణి, కళా చమత్కృతి, నూత్న వైభవాన్నీ, వొక కొత్త చైతన్య శృంగారాన్ని ఆపాదించిందనడం సమంజసం. కుంపటి కోసం వుద్దేశింపబడ్డ బొగ్గులు అందులో తప్ప, యిల్లంతా తాండవిస్తాయి. వృద్ధనారి తలలో నెరసిన శిరోజముల వోలె, బూజులు ఇంద్రజాలాన్ని అల్లుతాయి. ఓహోహో! ఏం వైభవం! ఏమూల చూసినా, చినిగిన బట్టలే, ఏకింద చూసినా, దుమ్ము, దుట్ర, దూగరా, ఏపైన చూసినా, ప్రచండ అగ్నిజ్వాలా నీడలే! ఏమని వర్ణింతురా, ఎట్లు వర్ణింతురా, నా త్యాగరాజా!

పంచమహాపాతకం గారితో వొకటే చిక్కు. ఆయన చాలా మంచివాడు. చెడ్డవాళ్ళని గురించి అడ్డమైన వాడూ లెక్చర్లు దంచుతాడు గాని, మంచి వాళ్ళవల్ల దేశానికి, మానవాభ్యుదయానికి జరిగే హానిని గురించి, సంక్రమించే అరిష్టాన్ని గురించీ, వొక్క వాజమ్మా నోరు పెగల్చడేం! మరి నావొళ్లు మండుతోంది. లేకపోతే పంచమహాపాతకం అల్లా అనగలడూ! 'నాయినా, నీకు మరో కొత్తయిల్లు కట్టించి యిస్తాను. అంతవరకూ యీయింట్లో ఎల్లానో రోజులు వెళ్ళబుచ్చు' అన్నాడు.

"ఇంతద్ది యిచ్చుగుంటూ అంతవరకూ యీయింట్లో వుండమంటావుటయ్యా" అన్నాను.

ఆయన వొక్క మహాపాతకం మాత్రం నవ్వినట్లు నవ్వాడు. 'ఇట్లాంటిల్లు ఎల్లా కట్టించావు? ఎప్పుడు, ఎవరు కట్టించారు?' అంటూ ప్రశ్న పరంపర కురిపించాను. 'ఈ యిల్లు నాది కాదు. మరొకరి దగ్గర అద్దెకుచ్చుకున్నా మీకోసం. నేను కట్టించే యిల్లు నెలరోజుల్లో పూర్తవుతుంది. అంతరకూ ఎల్లాగో గడపండి, ఈ యింటికి మీరు అద్దెకూడా యివ్వొద్దు. నేనే యిచ్చుగుంటాను.' అని వెళ్ళిపొయ్యాడు ఆయన. ఏం చెప్పమంటారు? ఈయన కథ యిల్లావుంది. నాకిదేదో వన్నాగంలా కనబడసాగింది. ఇంత మంచివాళ్ళుండడం, నిజంగా దేశానికి నష్టం. మంచితనంపైన ఏదైనా పన్నుంటే బాగుండు నని పించింది. నాకు పుట్టబొయ్యే అబ్బాయికి, వాళ్ళమ్మాయిని యిద్దా మన్న యత్నం కాదుకదా, కొంపతీసి! పోనిద్దురూ, తీసేటందుకు మనకి కొంపెక్కడేడిసింది అని మా ఆవిడ తన జన్మకల్లా వొక్క ఛలోక్తి నామీద ప్రయోగించి బొగ్గుల నృత్యానికి బూజులగజ్జకట్టి కాలని కట్టెల చుంమ్ చుంమ్ సంగీతంలో శృతి కలుపుతూ, గరిటె సంబరంలో నిమగ్నురాలైంది.

నా బుర్రలో—బూజు దులిపింతర్వాత సుమాండి-వొకగొప్ప భావం ప్రవేశించి, స్థావర పడింది. వెంటనే అచరణలో పెట్టాను. అచ్చాఫీసు కెళ్ళి కొన్ని ఆహ్వాన పత్రాలు అచ్చొత్తించి తీసు కొచ్చాను.

"అయ్యా! అమ్మా, నేడు సాయంత్రం 4 గంటలకి మర్కట లగ్నమున, నేనూ, నా సతీమణియు, మాయింటి యజమాని మా కోసం కుదిర్చిన, గృహంలో గృహాలంకరణ మహోత్సవం జరుపుటకు, పెద్దలు నిశ్చయించిరి గావున, ఏ తత్శుభముహూర్తమునకు తాము యథాపరికరములతో విచ్చేసి, వుత్సవము జయప్రదముగా సల్పి, మదర్పిత బొగ్గు, బూజు, దుమ్ము, దుప్ప, కీటక సంపదను గైకొని, మమ్మానందింప జేయ కోరుచున్నాడ.

ప.రా"మీమీ,తట్టలు, చీపుళ్ళు, గంపలు, జల్లెడలుమీరే తెచ్చుకో ప్రార్థితులు."

ఆహ్వానాలు వోయ్యా, ఖై అడ్రసులు వ్రాశి సిద్ధంచేశాను. అది చూసి మా ఆవిడ ఆనందానికి మేరేలేదు. ఆకస్మిక ఛాయా చిత్రం లాగ, చేతిలోగరిటని, మూలపడవైచినదై. సంభ్రమముతో అరుదెంచి, ఇట్లు చెప్పదొడంగె:

"ప్రభూ, నాచేత కాదగిన కార్య కలాపమంతయూ, పలువురు పుర ప్రముఖులకి పంచుట మీ ఔదార్యము చాటుచున్నది. రేపిపాటికి మనగృహ మెట్లుండునో వూహింప నోపునె!"

ఊహించడంలో నిమగ్నుల మయ్యాము. అహాహా! మాఆహ్వానాలు అందుకోగానే, స్నేహితులు, బంధువులు వొచ్చేసి యిల్లంతా శుభ్రపరుస్తారు. ఎవరెవరికి, ఏమేం పనులు పురమాయించాలో నిర్నయం చేసుకున్నాను. నామిత్రుడు శరభయ్య మాసిక బట్టలన్నింటినీ వొకదరికి చేరేసి, బొత్తిగా పనికి మాలిన వాటికి నిప్పు పెడతాడు.

కృష్ణావతారం, చినుగులు కుడుతాడు. రాఘవమ్మగారు దుమెత్తి పోస్తారు. హనుమాయమ్మ గారికి తేలువిషం ఎక్కదుట. అంచేత తేళ్ళని చంపి పోగు చెయ్యడం ఆవిడపని. మరి బూజులో- నాప్రాణ స్నేహితుడు గురుమూర్తి,- బూజుల విషయంలో, వాడు కేవలం పరమాత్ముడే- సిగరెట్టుపొగతోనే వాటిని భస్మీభూతం చెయ్యగల్డు. అతని సతీమణి, రమణమ్మ గారు ఆమె కోమల హస్తంతో ఆ బొగ్గుల మసిని తుడిచి వేస్తుంటే, ఓహోహో!

నేనో పాతికా, ఆవిడో పాతికా-- రమణమ్మ గారుకాదు, మా ఆవిడన్నమాట- ఆహ్వానాలు తీసుకుని, నలుగురికీ స్వయంగా యిచ్చి, పిలవడానికని వూళ్ళోకి బయలుదేరాము. ఇంటికొచ్చేటప్పటికి, మధ్యాహ్నం మూడున్నరదాటింది. అతిధులందరూ, మరోపావు గంటలో ఏతెంచ నున్నారు. అమితోత్సాహంతో, కొంపలోకి తలుపు తీసిప్రవేశించాంగదా, మమ్మల్ని ఎదుర్కొన్న దృశ్యం ఎట్లాంటిదని మీవూహ !

ఇల్లంతా, శుభ్రంగా, అద్దంలాగ చేశేశారు ఎవరో. మడత దుప్పటిలాగ, ఫ్లాస్కులో వాక్యూమ్‌గ్లాస్‌లాగ, ముత్యంలాగ, చంద్రుడిపై తెల్లమేఘంలాగ, ఇల్లంతా కడగబడి, ముగ్గులెట్టబడి, అలకబడి, సున్నంకొట్టబడి, సూర్యోదయంలా గుందంటే నమ్మండి. దొడ్లో నుయ్యుంది లెండి. నాసంకల్పం మా గురుమూర్తిని అందులోదించి నీళ్ళు త్రోయించాలని, అదొక మహాత్తరమైన దిగుడు బావి. భూగోళశాస్త్రం పరీక్షలో యిట్లాంటి ప్రశ్న అడుగుతుంటారు. "నూతులో చేద వేస్తే, న్యూయార్కు పట్నంలో ఆచేద తేలింది. దీన్నిబట్టి ఆనుయ్యి ఏపట్నంలోదో కాకపోయినా, ఏదేశంలోదో చెప్పుకోండి? మీకిచ్చిన ప్రపంచ పటంలో ఆపట్నం దగ్గర గుర్తుపెట్టండి" అని అడుగుతారు. దానికి సమాధానం మాదొడ్లో నుయ్యి. ఇల్లంతా శుభ్రం చెయ్యడం కాకుండా ఆనూతులోంచి నీళ్ళుతోడి అరడజను గంగాళాలు నింపారు ఎవరో. ఈ దురంతం చేశిందెవరు? ఎవరైనా క్షమార్హులు కారు. క్షణంలో నలుగురు అతిథులూ వొస్తారు. నాపనేంగాను ! ఎంత పరాభవం ! ఏదీ మీబొగ్గుల దొంతరంటే ఏంచెప్పను ? బూజులేవమ్మా అంటే మా ఆవి డేమనగల్దు ? అన్నీ గతించినై; ఆ తేళ్ళపరంపరలు, ఆ బొద్దింకల వయ్యారపు సముదాయము; ఎలుకల మందహాసము; సాలీండ్ల మూగతపస్సు; మాసినబట్టల స్థానచలనము- అన్నీ నశింపు. మా కేది దిక్కు? ఏది దోవ? నేను మా ఆవిడా, గోదావరీ, కృష్ణా, యీ రెంటిలోనూ ఎవరు ఎందులో పడటమా అనే విషయం తర్కించుకుంటుండగా వొకచిరునవ్వు వినిపించింది. వొకటికాదు, రెండు చిరునవ్వులు. వాటిని వుద్భవింప చేసినవారు, పంచమహాపాతకం గారు, ఆయన సతీమణి.

"మీరు పడుతున్న అవస్థ చూడలేక, మీరు యింట్లోలేని సమయంలో నేనే యిదంతా శుభ్రం చేయించాను. మనకొత్తిల్లు వారంలో సిద్ధం కాబోతోంది. ఈవారం యిక్కడే నిశ్చింతగా గడపండి" అన్నాడాయన. ఏనాడు నామకరణం చేశారో పెద్దలు, ఆయన్ని తల్చుకుంటే పంచమహాపాతకాలు పట్టుకొని, ఎముకల్లోకి జీర్ణించి

పీడించి, పసిచేసి వొదిలి పెట్టాయా అనిపించింది. పైగా ఆ చిరు నవ్వు చూడండి!

"ఇలా నాతోరండి" అని నన్ను వీధిలోకి తీసికెళ్ళాడు.

"అల్లాపైన చూడండి"

చూశాను,

ఏమీ కనబళ్ళేదు.

"ఇంతేనా, మీజ్ఞాపకం. ఇదివరకెన్ని కోతులుండేవో మరిచి పోయ్యారా తరిమేశాను."

దాంతో కత్తి నాగుండెలోకి పోవడం, మెలితిప్పడం సమాప్తం. ఈనీచుడితో నాకేల.... ఛీ. అనుకుని, ఆసాయంత్రం యిల్లు ఖాళీ చేశాను— అంటే ఆవారాంతం వోసాయంత్రం అన్నమాట.

ఇహ మా నాలుగో ఇంటాయన్ని గురించి చెప్పటానికి నాకు వోపికాలేదు, పున్నా తీరుబడీలేదు. ఎంచేత నంటే, ఆయనింట్లో నేనున్నది సరిగ్గా మూడుగంటలు. వివరాలు నాకు బాగా జ్ఞాపకం లేవు. ఆయన రాసిన వుత్తరంముక్క చూసుకుని, నేనూ, మా ఆవిడా వొక రెండెడ్ల బండిలో సామాన్లు వేసుకుని మరో వొంటెద్దు బండిలో మేంఎక్కి అడ్రసు ప్రకారం వొక యింటిముందు దిగాం. వీధి గుమ్మం మూసివుంది. పక్కన బుల్లికిటికీ వుంది.— ఎంతలెండి యుద్ధకాలంలో వొచ్చిందే అగ్గిపెట్టి - అంత; - ఆ కిటికీలోంచి ఓ యాభై తలకాయలు తొంగిచూశాయి.

"ఖాళీలేదు వెళ్ళండి మేంవచ్చేశాం" అని బృందగానం సాగించాయి.

"నేను యింటికోసం రాలేదు. ఇంటాయన కోసం వొచ్చాను." అన్నాను నమ్రతతో.

"ఆయన పేరు?" అన్నాయి ఓ అరడజను తలకాయలు.

"పంచాంగం" అన్నాను.

ఆ తలకాయలు నవ్వినవ్వి మాయమయ్యాయి. మా ఇంటాయనపేరు పంచాంగం. దానికి నేనా బాధ్యుణ్ణి. వారింట్లో కాపరం వుంటూ, ఆయనపేరు చెప్పేటప్పటికే విరగబడి నవ్వడమా? ఎంత అన్యాయం!

పంచాంగంగారు ఆ వెనకవీధిలో వుంటున్నారు. బళ్ళు వెనక్కి మళ్ళించి, పంచాంగం గారింటికి చేరుకున్నాం. ఆయన అరుగుమీద కూర్చుని చుట్ట నములుతున్నాడు. ఆయనమీదికి తారాజువ్వలా వెళ్లాను:

"ఏం పనయ్యా ఇంట్లో ప్రవేశించమని అంతక్రితమే మరో కర్ని ఆయింట్లో ప్రవేశ పెడతావా. ఇదేనా పెద్దమనిషితరహా. చూడు నీవిషయం కనుక్కుంటాను" అన్నాను. అంతే అచ్చంగా యింత కఠినమైన మాట ప్రయోగించ లేదనుకోండి. తత్తుల్యమైన భావం ప్రకటన చేశాను. పంచాంగం చుట్టతీసి నవ్వి, 'ఒసే' అని కేకేసి, పడక కుర్చీ వేసి కూర్చోమన్నాడు. సగం పంచాంగం— (అంటే ఆయన భార్యలెండి) మరచెంబు, గ్లాసుతో మంచినీళ్ళు తెచ్చింది. వీధిలోకెళ్లి మాఆవిణ్ని బండిలోంచి దించి, లోపలికి తీసుకెళ్ళి కాళ్ళుకడిగి పసుపు పారాయణ పూసి, హారతిచ్చింది. అరిసెలు, అప్పాలు, అరడజను మొక్కజొన్న పొత్తులు వెండి పళ్ళెంలో తెచ్చి నాముందు పెట్టింది.

"ఇదిటయ్యా నువ్వు చేసేపని. చెప్పేదొకటి చేశేదొకటీనా?" అన్నాను, కోపందిగమింగుకోలేక.

"తరవాత మనవిచేస్తా, ముందు భోంచెయ్యండి." అన్నాడు పరమపంచాంగం.

నేను ఫలహారం చేస్తున్నా, సంస్కారం, నాకరికతగల అధునికుణ్ని కాబట్టి. మరోడైతే, ఆ పొత్తులు ఆయన మొహానకొట్టి మరీ వెళ్ళును.

"మీకు రాసిన వుత్తరం ఆయనకి వెళ్ళిందిట. ఆయనదీ మీదీ వొకళ్ళే పేరుట. మీరు మళ్ళా రెండుమూడుత్తరాలు వ్రాశారు. ఓవేళ నా వుత్తరం అందలేదేమో అని, మళ్ళా మొన్న వ్రాశాను. ఆవుత్తరం సరిగ్గానే చేరిందన్న మాట, పోస్టువాడు యిప్పటికేనా నిజం తెల్సుకున్నందుకు సంతోషించాల్సిందే."

"పేరువొంకని ఆయాభై తలకాయల కుటుంబంగాడు అందులో ప్రవేశిస్తాడా ? వాణ్ణి బైటకి తోలెయ్యలేరూ, ఇంటియజమాన్లుగా." అన్నాను.

"పోనిస్తురూ పాపం. ఇల్లులేక ఎంత అవస్థపడుతున్నాడో."

నావొళ్ళు మండడం సాగించింది. చూడండి, స్వార్థరాహిత్యం వల్ల ఎంతకీడు వాటిల్లు తోందో.

"మరి నా మాటేం చెప్పారు?"

"భగవానుడి కృపుండాలిగాని, అన్నీ చక్కబడత్తై. నేనన్నీ ఏర్పాటు చేస్తాగా."

"మీకు మరోయిల్లుందా?"

"మీ కెందుకు, ఆ సమస్యనాకు విడచి పెట్టండి" పంచాంగం వీధిలోకెళ్ళి నలుగురు ఉక్కులాంటి మనుషుల్ని పోగుచేసి, బండిలో సామానంతా, ఇంట్లో పెట్టించాడు. నాకర్థంకాక ఆశ్చర్యంతో చూస్తూ అరికెలు తింటున్నాను.

ఇంట్లోంచి, తన సామాన్లు వొక్కొక్కటే, వీధిలోకి చేరేస్తు న్నాడు. మంచాలు, బల్లలు, కవ్వం, రోకలి, రెండు జల్లెళ్ళు, ఐదు ట్రంకు పెట్టెలు, గంపలు, మాసిన బట్టలమూటలు సర్వమూ బైట కేరేయించాడు. మేం దిగిన రెండెడ్ల బండిలో పెట్టిస్తున్నాడు.

"ఒకసారి తమరు లోపలికి దయచేస్తారా - కాస్త శ్రమను కోక" అన్నాడు.

అదంతా స్వప్నంలాగుంది. లోపలికెళ్ళాను. నలుగురు వుక్కుమనుషులు, ఆయనా కలిసి మధ్యహాల్లో భోషాణాన్ని కదల్చ డానికి యత్నిస్తున్నారు. నన్నూ వొకచెయ్యి వేయమని అడిగా డాయన. "ఇవన్నీ ఎక్కడికి చేరేస్తున్నారు?'' అన్నాను.

"నేను నిజాయితీగల పెద్దమనిషిని. అడినమాట తప్పను. మీకు ఇల్లు యిస్తానన్నాను. ఇచ్చితీరతాను. మీరు మా యింట్లో వుండండి...—?"

"మీరో......''

"నామాటకేం. భగవానుడున్నాడు. ఏచెట్టు నీడకో చేరు కుంటా - ఇల్లు మెల్లి మెల్లిగా అదే దొరుకుతుంది'' అన్నాడుఆయన.

ఇదేం కర్మ!

" అల్లా వీల్లేదు. నలుగురూ ఏమనుకుంటారు?"

"ఏమనుకుంటారు, అద్దెకోసం యజమాని వనవాసం చేస్తున్నా డనుకుంటారు. అసలందుకే ఇల్లు కట్టుగోడం. తమకి తెలి యందేముంది లెండి. పోనీ భోషాణం యిక్కడే వుంచుతాను. తమరేవాడుకోండి.''

ఆ చివరి వాక్యంతో, నాపొత్తికడుపులో బల్లెం గుచ్చినట్లైంది.

"ఇంకానయం. మీరే వుండండి. నేను మా ఆవిణ్ని పుట్టిం టికి పంపేసి, ఏదో హోటల్లో గడుపుతాను." అన్నాను.

అల్లా ఎంతమాత్రం వీల్లేదు. పైగా మీ యిష్టమా! భగవా నుడి ఆజ్ఞ వుండాలండోయ్...''

నేను వంటింట్లోకెళ్ళి మా ఆవిణ్ని బరబరా యీడ్చుకొచ్చి వొంటెద్దుబండిలో ఎక్కించాను.

"ఎక్కడికి ప్రయాణం?" అన్నాడు.

"ఇప్పుడే నదిలో స్నానంచేసి వొస్తాం. తోల్రాబండి.'' అన డంతో బండి కదిలి, అప్రతిష్టపాలవడం తప్పించుకున్నాం. నదిలో స్నానానికని ఆయనతో చెప్పినా, నాకు మళ్ళా యివతలకొచ్చే సంకల్పంలేదు. అట్లాంటి సందర్భాలలో ఆత్మహత్య తప్ప, మరి గత్యంతరంలేదు. పంచాంగం అన్నట్లు, యివన్నీ మనిష్టమా - భగ వానుడి ఆజ్ఞకావాలి. అంచేత ఆత్మహత్యలాంటి వెర్రివెర్రి వేషా లెయ్యక, ఊన్నగా ఆవిడను పుట్టింటికంపి, నేను హోటల్లో మకాం చేశాను.

ఇది 1946 మాట. పంచభూతంగారింట్లో కొత్తకాపరం - నేనూ మాఆవిడా, వంటమనిషి, పసిపిల్లా, రెండు పిల్లులూ. అద్ది పాతికరూపాయలు. అన్ని విధాలా మంచిల్లు. పంచభూతంగారు పక్కవీధిలో వుంటున్నారు. పేరాలు లేకుండా కులాసాగా సంవత్స రం గడిచి పోయింది. 1947 ఆగస్టు వొచ్చింది.

దేశానికి స్వతంత్రంవొచ్చింది. నాకూ వో ఆడపిల్ల-ఎంతకాలం వూరుకుంటుంది చెప్పండి- కలిగింది. భూములు పుష్కలంగా పండా యి; ఉద్యోగం పెద్దదయింది. చేతులో బోలెడంత డబ్బు. మనమే ఇల్లు కడదాం; ఎంత కాలం అద్దెకొంపలు. పట్టుమంది కూడా, మా ఆవిడ. దేశవిభజనా, కాందిశీకుల సమస్య బైలుదేరిన సంగతి మీరం దరూ ఎరుగున్నదే. ఒక్కసారిగా దేశం అంతటా అద్దెలు పెరిగినయి. ఒకటో తారీకున అద్ది యివ్వడానికి పంచభూతంగారింటికి స్వయంగా వెళ్ళాను. ఆయన నలభై చేసినా యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. అబ్బె, ఆయన విషయం ఎత్తలేదు. వెడుతూ వెనక్కి తిరిగిఅన్నాను.

''మరి....మరి...అద్దెమాట?"

"ఇస్తిరిగా..."

''ఆ,...సరె....'' అని నవ్వుకుని వెళ్ళిపొయ్యాను.

తర్వాత వారం రోజుల్లో మాఇంటిని కొంత మరమ్మతు చేశా డు. ముందులాంటిది, వెనక 'అవుట్‌హౌస్' సరంబీ, గిలాబా, అరె

కకాచెట్లు, బుల్లితోట, అందులో విహరించే పక్షులు, అవిబైటకి పోకుండా చుట్టూ వైర్ నెట్టింగు.

యాభై యివొచ్చునని నిర్ధారణ చేసుకున్నాను. ఆనెల ఆయనే మాయింటి కొచ్చాడు. వందరూపాయిల నోటిచ్చాను. పాతిక తీసుకుని మిగతాడబ్బిచ్చేశాడు.

''చాలా బాగుంది ఇల్లుయిప్పుడు'' అన్నాను.

''ఏదో-- చేయించాను. మీకు సంతృప్తి గలిగితే అదేచాలు."

''మరి అద్దిమాటో''

''మామూలే''

"ఎక్కువ చెయ్యరు?''

"చెయ్యను.''

''అందరూ చేస్తున్నా."

''వాళ్లకు మతుల్లేవు. ఇచ్చేవాళ్ళకి గతుల్లేవు''

''మీరు బోలెడు డబ్బు యింటిమీద పెట్టారు. అది రాబట్టుకోరు?"

"నా ఇంటిమీదే ఖర్చుపెడుతున్నా గాని; వూళ్ళో వాళ్ళ యిండ్ల మీద కాదుకదా."

"మీరు అనుభవించడం లేదుగా."

'మీరనుభవిస్తే, నేననుభవించినట్టు కాదు?"

ఈ పెద్ద మనిషి నేం జెయ్యమంటారు? బోలెడుమంది పిల్లా జెల్లా పైగా. ఎల్లా గడుస్తుంది. నాకు జాలేసింది,

మరుసటి నెలలో వారింట్లో ఏదో కార్యం వొచ్చింది. నేనూ వెళ్ళాను. వొచ్చేస్తూ అన్నాను:

"నా మనస్సు వూరుకోడం లేదు. మీరు అద్ది ఎక్కువ చెయ్యాలి."

"చెయ్యను"

''బాగా ఆలోచించండి, రోజులు బాగాలేవు. మీకు గడవదు''

''అందరికీ గడిచినట్లే నాకూను.''

''అప్పులపాలై పోతారు.''

''దైవ కృప''

రామదాసులా నటిస్తాడేం, యీ పంచపిశాచంగాడు? నాకు నిద్రపట్టడం లేదు. బెంగతో మాఆవిడ మంచానపడింది. వాళ్ళింట్లో కథలూ కార్యాలూ జరిగినప్పుడు, బహుమతుల రూపేణా వారికేదో ముట్టచెబుదాం. బెంగెట్టుకోకు,- లేచి, తిరుగు - అని ఆవిణ్ణి వూరడ బెట్టాను.

ఇంతలోకి మా అదృష్టవశాత్తు, హైదరాబాదు సమస్య చక్కావొచ్చింది. దేశంలో అందరూ, అద్దెలు నాలుగింతలు చేసి వూరుకున్నారు.

మా ఢాకినీభూతంగారు మాత్రం, అణాకూడా పెంచలేదు, నాకో భావం తట్టబోయి మానేసింది. అదేమిటో తరవాత మనవి చేస్తాగా.

మీకిదంతా చదవడం విసుగనినాకుతెల్సు. కాని ఏంచెయ్యను? ఈ నావిషాదగాధ విసుగెత్తించిందంటే ఆశ్చర్యమేమిటి? పైగా నగ్న సత్యం యీరోజుల్లో ఎవరికి రుచిస్తుంది చెప్పండి.ఇంతవరకూ వోపిగ పట్టినవారు, యీకాస్తాచదివెయ్యండి మరీ, అట్టే యిదవక ! ఇదే రసవత్తరఘట్టం.

మూడునెల్లక్రితం, అమాంతం మాపక్కింటాయన మా యింటికొచ్చి లబోదిబోమనిబుర్ర మాకొత్తగా సున్నంవేసినగోడకి కొట్టుకున్నాడు. ఏమిటయ్యా కథ అని అడిగాను.

"ఇంకేముంది? చిప్పా, కర్రా చేతికివ్వండి" అన్నాడు.

"నిదానించి చెప్పండి - మాగోడ చెడిపోతుంది."

"ఏంచెప్పమంటారు? మా ఇంటాయన అమాంతం అద్ది నాలు గింతలు చేసేశాడు."

"ఏం చెప్పమంటారు. హైడ్రోజెన్ బాంబ్ తయారైంది. అందుకుట."

"ఎంతధన్యుడపయ్యా - పిచ్చివాడ, సంతోషంతోటి పార్టీ యివ్వడంపోయి యిల్లా బెంబేలెత్తి ఎవరేనా ఏడుస్తారా! లే, లే, వెళ్ళి మొహం కడుక్కో" అని ఆ దీనుణ్ని పంపించివేశాను. బుజాన తువ్వాలు వేసుకుని, తొందరగా పంచభూతం గారింటి కెళ్ళాను.

"ఏమండోయ్ - ఇహ మీరు వూరుకుంటే లాభంలేదు. కొంప మునిగింది."

"దొంగలు గోడకి కన్నాలెట్టారా - పోనీలెండి, మళ్ళాగోడ లెట్టిద్దాం - యీసారి డిస్టెంపర్ చెయ్యించి,ప్లాస్టిక్ పీట్స్ వేయిస్తాగా"

"అదికాదయ్యా, హైడ్రోజెన్ బాంబ్ తయారైందిట."

"అవుతే."

"మీరు అద్దెక్కువ చెయ్యరూ?"

"దానికీ దీనికీ ఏం సంబంధం?"

"బాగానేవుంది. పొక్కబాంబ్‌తో మీ యిల్లు భస్మంఅవుతుంది. అది జరిగేలోపలే, మీ పెట్టుబడిసొమ్ము రాబట్టుకోవాలి. అంచేత దయచేసి యింటద్ది వందచెయ్యండి" అని బ్రతిమిలాడాను.

భూతం వికృతంగా నవ్వడం సాగించాడు. "పిచ్చివాడా - బాంబ్ లేస్తే, నేమా, నువ్వూమాత్రం వుంటామా? డబ్బుంటుందా? అందరం దుమ్ములో కలిసిపోతాం. వెళ్ళండి. వెళ్ళి రోజూ భగవద్గీత

పారాయణ చెయ్యండి." అన్నాడు. నేను సిగ్గుపడి, కొంపకి చేరుకున్నాను.

ఇందాక అన్నానే, వొకభావం వొచ్చి మానేసిందని, ఆభావం యీసారి లోపలికి జొరబడింది. అదేమిటంటే యీ సమస్య అంతర్జాతీయ సమితిముందుపెట్టి న్యాయంపొందుదామని. వెంటనే వొక ప్రణాళిక తయారుచేశాను. అందులో నిబంధనలు చూడండి.

1. ప్రతి యింటి యజమానీ ఇల్లు అద్దెకు ఇవ్వబడదని బోర్డు కట్టాలి.

2. ప్రతినెలా కాకపోయినా ప్రతి సంవత్సరమూ ఇంటద్దె ఎక్కువ చేసితీరాలి. ఏవిధంగా?

అ. పాతదైన కొద్దీ అద్దె పెరుగుతుండాలి.

ఆ. గోడలు లేకపోతే గోడకి 10 రూపాయిలు చొప్పున.

ఇ. కప్పుక పోతే 50 చొప్పున.

ఈ. నేలమట్టం లేకపోతే 100 రూ, లు.

3. మరమ్మతులుఎప్పుడూ తలపెట్టకూడదు. ఆ ఖర్చుతో మరో యిల్లుకట్టించి మరో సంసారంనిలబెట్టవొచ్చు.

4. సాధ్యమైనంత వరకూ ఇంటాయన అద్దెకిచ్చిన వాటా దగ్గరలోనే కాపరంవుండాలి. స్విట్జర్‌లాండ్. కైరో, అలాస్కా, మాస్కోల కేసిమకాం చెయ్యకూడదు,

5. ఇది ఆఖరు నిబంధన—

ఇంటాయన అద్దెకున్నాయన్ని ఖూనీ చేస్తే ప్రపంచ కోర్టుకి మాత్రం విచారణ చేసే అధికారం వుంది. మిగతా కోర్టులకి లేదు.

అల్లాగే అద్దెకున్నాయనకి ఇంటాయన్ని ఖూనీ చెయ్యాలన్న సంకల్పం కలిగినట్లు ఋజువైతే, ఋజువిచ్చిన వాడినీ, సంకల్పం

కలిగినవారినీ, వరల్డ్ కోర్టు విచారణచేసి, ఒకవేళ కాకపోయినా, మరణదండన విధించే పాక్కుంది.

ఇది తయారు చేసిన తర్వాత మా పంచభూతాన్ని చంపడానికి నిశ్చయించుకున్నాను. దైవం కలిసొచ్చింది. ఆ వుదయమే, స్టీఫెన్ లీ కాక్ అనే వొక తోటి కాపరస్తుడు అమెరికాలో కాలేజి ప్రొఫెసర్. న్యూయార్కు పట్నంలో, అద్దె ఎన్నిసార్లు కోరినా ఎక్కువ చెయ్యని మిషమీద, తన ఇంటి యజమానిని పిస్తోల్‌తో కాల్చిచంపేసి పోలీసులకు పట్టుబడి పోయిన సంగతి వ్రాయడం. ఆ వ్రాసింది నే చదవడం జరిగింది. ఆ వింతగాథ ఆంధ్రదేశం మినహా ప్రపంచం అంతా చదివే వుంటుంది.

ఈ విషయంలో నేను ఆయన వ్యాసంలో సంగతులు దొంగిలించానని అనుకోవద్దని మనవి. చంపాలన్న సంకల్పం మాత్రం అది చదివింతర్వాత కలిగింది. మేమిద్దరం కలిసి, వొకళ్నే చంపామని కూడా అనుకోవద్దు. ఆయనకి పిస్తోల్ లైసెన్సుంది. నాకులేదు. ఆయన మిట్టమధ్యాహ్నం హత్యచేశాడు. నేను నిశిరాత్రి చేశాను. ఆయన నేరం వొప్పేసుకున్నాడు. నే వొప్పుగోను. నేను పిరికివాణ్ణి, స్వార్థపరుణ్ణి. ప్రాణంపై తీపిజాస్తి. వెళ్ళి ఎల్లాగో ఆ పంచభూతాన్ని హత్యచేసి, రక్తం చేతులు కడుక్కున్నాను.

కొంప తీసి నిజమనుకుని నామీద కేసు పెట్టేరు! చంపతే దండి—చంపుదామన్న కసి అంతగా వుందన్నమాట. ఆ కసి తీర్చుకోడానికి అల్లా వ్రాశాను. అంతే!

ఇప్పటికైనా తెలిసిందా, నాస్వార్థపరత్వం ఎట్లాంటిదో!